

ZGODNJA DANIČKA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 13. prosenca 1871.

List 2.

Zaničevalcu duhovstva.

Leži tam človek sivolasi;
Telesno, dušno je bolán,
Zbežali so vsi zlati časi,
Nastopil mu je smertni dan.

Sercé teží mu težek kamen,
Bogú je dolgo bil nezvést,
Ga peče ko ognjeni plamen
Zeló nemirna, težka vést.

S trepétom čaka ure tiste,
Ko smert ga pokosila bo,
Želi sercá si duše čiste,
Ki skoraj stopi pred sodbó.

Pred njim stoji zdravnikov mnogo,
Ga zdravijo ino vedré:
A kdo tolaži dušo vbogo,
Ozdravi ranjeno sercé? —

In glej, zdravnik pristopi pravi,
Prinese živega Bogá,
Bojnika dušnih ran ozdravi,
Tolažbo mu za večnost dá.

Prej tóžno serce zdaj okuša
Presladkega veselja vir,
Nemirna je dobila duša
Tolažbo novo, ljubi mir. —

Ti človek pak se napihuješ,
Zdravnika dušnega čertiš!
A pride dan, po njem zdihuješ,
Si ga kot ta bolnik želiš!

Jos. Prosen.

Kaj se godí v Rimu?

Zastran sv. Očeta smo bili vselej tega prepričani, da morejo oni vselej prosti biti v svoji zvezi s katoliškim svetom, in da le potem zamorejo po božjem povelju vladati katoliško cerkev, ako jih nobeden v tem ne opovira. S tega je prav lahko posneti, da je treba, da sv. Oče imajo posestvo lastne dežele in lastne vlade, in da so nje knez ali kraj.

Naj postavim sv. Oče določijo kako versko ali djansko resnico, ali jo razlagajo vesoljnemu katoliškemu svetu, sosebno takrat, kadar je treba, da se nasproti postavijo kakemu krivemu verskemu zaumenu ali kaki krivoverski šegi ali navadi, ali družbi, ki se je tu ali tam ustanovila: kaj mislite, ko bi bili oni podložni ptuji vladi, ali bo pripustila ta vlada razglas papežev, ako bi ji taisti ne sluzil, ne dopadel in bi bil nasproten posvetnim namenom vlade? Nikakor bi ona ne pripustila kaj tacega razglasovati, in sv. Oče bi bili tedaj opovirani v svojem pastirstvu vesoljne Kristusove čede, svet pa, ne vedoč njih volje in poduka, bi ostal v zmoti, tedaj bi se mu godila neprecenljiva škoda.

Že samo iz tega slehern unni katoličan lahko posname, kako je želeli, da sv. Oče zopet dobijo vladó svoje lastine in dežele. Kako da tudi po vsi pravici sv. Oče posedejo rimski kraljevi prestol in kako so papeži v oblast tega prestola prišli, od tega drugo pot.

Sedaj se najprej praktično ali djansko prepričajmo, kako nikakor ne gre, da bi bili sv. Oče pod oblastjo družega kralja, ter opazujmo dobro, kaj se v Rimu in po Talijanskem sploh godí; zraven pa obračajmo oči po celem katoliškem svetu, in prepričali se bomo, da se katoliški duh močno upira po vsi zemlji zoper vnebovpijočo krivico, ktera se godí sv. Očetu, in

kako da se tedaj nikakor ne strinja z ravno tim katoliškim duhom, da bi bili sv. Oče v oblasti ktereга koli vladarja, ter katoliški duh tirja na ravnost, da sv. Oče morejo biti prosti.

Kaj tedaj se godí v Rimu?

V Rimu, ki je središe katoliške cerkve, kjer imamo grobe apostoljskih pervakov, grobe brezštevilnih mučenec, kjer stoje nar večji, nar zaljši, nar bolj dragocene cerkve vesoljnega svetá, tam, odkar sveti Oče ne vladajo več, preganjajo vero. Verni ne morejo več v cerkev, da bi se ne bali med tolovaje priti, kakor se je godilo 8., 9., 10., 11. decembra.

V Rimu, v mestu, ki je bilo vselej vesoljnemu svetu v izgled, središe ljubezni do Gospoda Odrešenika našega in do neomadežano spočete Marije D., — v tem mestu, odkar sv. Oče nič več ne vladajo, izbrisujejo Jezusovo presv. ime iz očitnih krajev, spravljajo s potí Marijne podobe in jih oskrunjajo.

V Rimu, kamor se je popred zatekel sleherni, ako je imel priliko, sv. Očeta vidit, pri njih tolažbe in poduka iskat, ni mogoče nič več neopovirano doseči tega veselja, odkar sv. Oče ne vladajo več, zakaj sovražne straže preče ob dvoru Vatikanskem, pazijo s slabim namenom, kdo da gre k sv. Očetu, mu preiskujejo žepe, in celo med one, kí jih sv. Oče zaslišajo, se podkupljeni primešajo poslušat, kaj da sv. Oče govore, kaj da jim prineso verni, kaj da se dela sploh pri njih.

(Konec nast.)

Govor prevzvišenega gosp. kneza in škofa dr. Valentina Viery-ja

pri občnem zboru katoliškega konšt. narodnega društva
v Celovci 18. grudna 1870.

(Konec.)

Pustivši iz misli korenino, premišljujmo sedaj „božično drevce.“ Priučimo ga tistim, ki so se te dni svetile marsikje na radost otrokom in staršem. Kaj vidimo na božičnih drevcih? Obešeno sadje, darove, vsaktere lepotičja, bliščeče migljajoče lučice, okrog pa versto gledalcev, ki imajo oči obrnjene na lučice, želje pa na sadje in druge darove.

Kakošno je naše božično drevce? Prihodnjost nas bode učila, če bode imelo in delilo raznih darov; — premišljujmo nekoliko le te darove same na sebi. Ne obešajo se ti darovi na vejice, temuč izrasti imajo iz živega debla, v dokaz, da je deblo krepko in rodovitno. Taciñ zaželenih, naravi primernih sadov je veliko; imenoval bom le nektere. Pred vsim je taki sad resnica in določno poganjanje za njo. Kako močno je tega sedanjemu času primerneга sadú želeli, kaže nam vsakdanja skušnja. Tu se naj sveteji nauk krivo obrača, tam

se zgodovina lažnjivo prenareja, zdaj se zasramuje in černi kaki stan, zdaj posamezna oseba. Ljudje so sicer dobroserčni, pa slabi; s početka nočejo prav vsega lažnjivega; hudo jim je, da bi bilo tako; ali prederzno zaterjevanje ima moč, nevednost jih zmeša, verjamejo in pravijo še drugim. Bili bi veseli s početka, ko bi kdo ugovarjal; ker pa vse molči, ali priliznjeno priterjuje, omolkne potem tudi pri njih vsak nadaljni pomislek. Posamezni glas resnice se tudi kaj lahko zgubi; da bi pa bil v svoji pravi misli samec, k temu je treba precej serčnosti in veliko jih je, ki si ne upajo odkriti svojih misli. V koliko korist je torej društvo, ki si to odmeni, da hoče pogumno in naravnost pričati resnico! Res je, da mora biti pripravljeno grenke požirati zavoljo svojega prizadevanja, biti si mora svesto, da se rešeta družbinsko stanje njegovih udov, in da se bo nekterim prederzno zdelo, ako pové svojo misel mož, ki se v pogovorih s svetom ne more tehtno imenovati „mi.“

Pregovor pa veli: Pogumnemu gre svet; da je le kaj, na kar je moč opirati se, kmalo se bodo oglasili enako misleči; in ako je premagana prva plahost — kakor pri prelazu čez nevarni kraj — kmalo se bode resnica pričala pogumneje, za njo se bodo poganjali, kadar in kjer se bode žalila.

Z resnico je tesno zvezana s svoboda ali prostost, torej pravi večna Resnica: „Resnica vas bode osvobodila.“ Zname so nam „drevesa svobode (na Francoskem)“, pod katerimi se je plesalo med tem, ko je na tisuče nedolžnih končalo življenje na morilnem odru. Vemo, kako se beseduje o svobodi, priverženec iste stranke bi se pa černil za izdajalca, ako bi se derznil po svojem boljem prepričanju svoje mišljenje premeniti. Vemo, kako se zahtevajo svobodnostne vstanove, ako se jih pa kdo ne poprime po želji nekterih, kriči se po oviralnih sredstvih. To ni prava svobodomiselnost, ampak sužnost strasti, ki se čuti le takrat varna, ko jo obdajajo enakomisleči sužnji take strasti.

Dalje dokazuje visoki govornik, da tam ni svobode, kjer resnice ni, pa kako bodo natoľcevali katoliško društvo tisti, ki so svobodo le zase v najem vzeli; društvo naj vodi le resnica in pravica, ter naj bode brez skerbí.

Resnica in svoboda ste nerazdeljivo zvezani s stanovitnostjo, z verlim značajem, s poštenostjo, ki se ne dá vsaki sapi omajati. To naj bode tretji sad na božičnem drevcu Vašega društva.

Poleg sadja visi na božičnem drevcu tudi raznotero lepoticje, brez kake posebne cene, ki pa razveseljuje oko. Pri katoliško-političnih društvih so taki dodatki — veselice, igranje, izhodi in druge reči. Strogost naj jih ne odvraca, ker so prikupljiv, vabljev in razvedrajoč praznični kinč in sad rodé...

Tudi lučic ne smemo prezreti na božičnem drevcu; brez teh ne bi se vidil na njem viseči sad, brez njih bi zgubilo božično drevce svoj pomen. Prašati se pa utegne: ali je razsvitljenemu božičnemu drevcu podobno društvo mračnjakov — „v temi tavajoča stranka?“ Opomnim na izrek nepozabljivega bogoslovca Adama Möhlerja, ki pravi: „Mi vsi gledamo skozi očale, toda ne smemo si jih kupiti pri katerem koli si bodi steklarji.“ Tudi jaz bi rekel: Da vidimo, potrebujemo vsi luči, toda ne prižigajmo si smolnatih svečic. Res, da se nam po vsih kotih in vogalih ponujajo nekake svečice, s kterimi hoté nekteri razsvitljevati, dobé se celo zastonj, še v hišo nam jih prinesó; toda te smolnate svečice razširjajo veliko dima, zgoré naglo, in kedar nam je naj bolj treba svetlobe, pa ugasnejo. Ako hoče društvo v luči kazati resnico, svobodo in jakost v mišljenji in hoče resno delati po dnevu, da ga ne prehití noč, v kteri ni moč več delati, potrebuje društvo svetlobe izvirajoče iz neusahljivega studenca in terdno deržeče se vezíha

(stenja, tohta). Kje hoče to luč najti? Tudi to uči „božično drevce;“ saj drevesu daje pravi pomen luč, ki je prišla o božiču na svet, ki „sveti vsim, ki so v temi in v smertni senci.“ Ta luč se mora razlijati nad društvo, ki se katoliško imenuje, in posamezne razodevanja njegovega življenja morajo biti plameni te edine Luči. In kakor se na plamenu vžigajo drugi plameni, ne da bi se prvi zato kaj zmanjšal, tako naj eno društvo prižge enake druge društva; in njegovo vsim odkrito djanje naj kliče na pričo pravično sodbo, vejanje mu bodi njegov naj bolji zagovornik.

Tako „božično drevce“ naj bode vaše društvo! V enem letu ste skusili, kako težek je začetek, in dasiravno brez pripomoči niste opustili svojega početja, že drugim ste izgled postali. Verni duh in prepričanje, da dandanašnji je treba pri delu zedinjenih moči, vas je tesno zedinoval. V tolažilo in radost mi bode, ako vas te moje besede spodbudé, da sedaj pričnete drugo leto pod voditelji, ki si jih izberete čisto po prosti volji. Naj se tedaj to božično drevo vkorenini v ljubezen do Boga, cesarja in domovine, naj raste kviško, veliko naj jih zavetva s svojimi vejami, z naj boljším sadom naj se bogati njegovo delo, Oče svetlobe naj ga razsvitljuje in blagoslovi od zgoraj. Vse to Vam želim iz serca.

Velésovo.

II. Samostan.

Samostan Velésovski se steza 23 oken daleč v eni verstí od juga proti severju pod Štefanjo goró. Polovico v zemlji pri tleh so kleti, kuhinje in družinske shrambe skoz in skoz kakor dolgo je samostansko zidovje, spredaj na znotranjo stran pa gre lepo in terdno obokano hodišče, mostovž, poleg vsih ravno napičenih shramb z vratmi v njé.

V samostan se pride po dvajsetih stopnjah pod tako imenovano „porto.“ Stopivšemu skoz vrata se odpre dolgi prizor po zopet obokanem mostovžu, iz kterega deržé mnoge vrata v razne izbe pervega nadstropja, ki služijo zdaj v stanovanje kaplanu in farovški družini, potem v šolo in stanovališče učiteljevo in v prenočišče romarjev. Konec zidovja ob severni strani se pa zakréne poslopje na zahod, takó da ima ves samostan podobo pravokotja. Iz mostovža pelje dvoje stopnic v drugo nadstropje, ki je enake podobe od pervega le s tem razločkom, da je mostovž v prvem nadstropju zbokan, v drugem pa ne.

Tretinja samostana je za farovž odločena in vsa popravljena, in v drugem nadstropju tudi stanovanje tajmoštrovo, v ostalem zidovju pa so zaporedoma celice nekdanjih dominikanaric. Z mostovža se vidi na ravnost na dvorišče s sadnim vertom, s hlevom in podom in na bližnji hrib, kjer je stal grad „Kamen,“ lastina plemenitih „Steinskih“, ustanoviteljev Velesovskega samostana, potem na Štefanjo goró in zadaj na velikanske snežnike.

Pravokotje, ki se na severni strani proti zapadu zakrene, bilo je berž ko ne s starim samostanom, kteri je na zapadni strani zdajne cerkve stal, sklenjeno, vsaj lice pravokotja nekako to odkazuje. Gospé dominikanarice bi bilo prej ko ne stari samostan ohranile in Velesovo bi bilo tudi dandanes viditi v lepej podobi, kakor se še zméraj vidi na nekterih slikah: cerkev namreč v sredi, in na obéh stranéh mogočno samostansko poslópje, pa prišlo je drugače, prekrizal jim je Jožef cesar njih lepo osnovo.

Odpravljeni so bili samostani, in ostalo je samostansko poslopje Velesovsko v tej podobi, v kterej je bilo v poprejnem stoletju v novo sozidano, večí del saj od zunaj, do današnjega dné; razna je bila osoda, ktera ga je zadela, in marsikaj bi imel ta samostan povedati,

ko bi govoriti zamogel, pa kaj! mutast je, sovražni, nemili časi so mu jezik izruli — pokončali so skor da vse rokopise, in ga v mnoge mnoge stiske zarinili. Zidan v trinajstem stoletju je bil pozneje berž ko ne pretesin in zidale so gospé nune v pretečenem, osemnajstem stoletju na nasprotni strani zdajne cerkve, na vzhodu, novo, mogočno poslopje, pa, kakor smo že omenili, prišel je piškavi Jožefov čas — v cerkvenih zadevah zelo današnjemu podoben in — Velesovski samostan je prenehal.

Gospé dominikanarice so sicer v samostanu živeti smele, novink sprejemati pa jim ni bilo pripušeno, in tako je bila samostanskemu življenju žila prerezana in častitljiva družba k počasni smerti obsojena. Zadnja „gospa mati“ — priorisa — Marija Neža Plavec, prej ko ne iz Železnikov, umerla je februarja meseca, 1797. leta v 78. letu svoje starosti, in zadnja iz med samostanske družbe bila je mati Avgušтина Bartaloti, umerla meseca februarja l. 1834, stara 77 let.

Med tem časom se je v Velesovskem samostanu marsikaj godilo. Stanovališče dominikanaric postalo je grajšina s cesarskim oskerbnikom, potem nekaka vojašnica, ali veliko več vojaška bolnišnica, pozneje sedež okrajne gosposke, potem spet edino le prazno zidovje z grajšinskim oskerbništvom. O vojsknem času so morale nune pobegniti, pravijo da na Goričane, drugi pa da v Loko; z rokopisi, kakor pripovedke pravijo, in z drugimi znamenitimi listi, so francoski vojaki konjem stlali, od tod pomanjkanje pismenih virov v zadevi samostanske zgodovine. O času okrajne gosposke je bilo zidovje proti severni strani v pravokotju vse prezidano, in mirni kraji, stanovanje v Božjo službo posvečenih devic, ali v njih službo odločenih oseb, bili so v tamne ječe predelani. Začasni oskerbnikov slednji je imel svoj prav, in potem pravu je ravnal. Podirali so vradniške hiše in s samostanom v zvezi stoječe podstrešja, rušili so zidovje in prodajali kamnje, s katerim je bilo vse v bližini samostana ležeče posestvo obzidano in od zunanjega sveta odločeno, malo pa se je skerbelo za ohranjenje samostanskih sob, in sploh za dober stan nepreobširnega poslopja.

Stari samostan je bil zapuščen, gospé so se v novo poslopje preselile, in ker je njih gospodarstvo po odpravljani samostanov nehalo, se cesarski oskerbniki niso veliko menili za poslopje, nar manj pa za staro zapušeno zidovje, in tako se je zgodilo, da je streha čedalje bolj pešala, zmiraj bolj rebra kazala; dež, zmerzlina, zob časa je glodal in rušil zidovje, poprej prijazno stanovališče spreminjalo se je v razvalino ter bližalo popolnemu propadu. V takem stanu dobil je stari samostan grajšinski oskerbnik Višner, in ker popravljati tako zelo že poškodovanega ni kazalo, ga je raji do tal poderl, les, in kamenje poprodal, s sipom pa ceste posipal, ktere je iz nogolomnih kolovozov v okolici izpeljal.

Pred kakimi desetimi leti prodali so vse posestvo. Njive, travniki in gozdi — vse je šlo, nar manjši reči se ni prilhranilo samostanu, in zidovje stoji in bo prej ko ne stalo, dokler se bo ostrešje oskerbovalo, toda pusto, prazno, dolgočasno in žalostno, nekako žalovanje po prejšnjih boljših časih, priča slabovernega, cerkvi neprijaznega duha, kateri, žalibog, da še ni minul.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Od katoliške družbe. Katoliška družba za Kranjsko bo po svojih pravilih imela občni zbor v torek, 24. prosenca, popoldne ob petih v dvorani katoliške besednice v Virantovi hiši. Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov; 2. letno poročilo tajnikovo; 3. Posamesni predlogi; 4. volitev pregledovalcev za po-

števe (račun); 5. volitev odbora; 6. Srečkanje za dobrodelne namene.

Družbena maša bo ravno ta dan zjutraj ob 10^{1/2} v Uršulinski cerkvi.

Odbor.

O gimnazijah. Preteklo jesen je minister dr. Streymayr iz vseh krajev to stran Litave sklical bil na Dunaj možakov učenjakov k posvétvanju, kako naj bi se po ljudskih, učiteljskih in realskih šolah vsled novih postav vredile in prestrojile tudi gimnazije avstrijske. Zbralo se jih je bilo čez petdeset. Med njimi sta bila deželna šolska nadzornika K. Holzinger in M. Vrečko, pa profesorja J. Šolar in M. Vurnar. Da so veliko modrovali in sklepali, to se vé; kaj pa so sklenili? Sklenila je večina vladi nasvétovati, da naj bode poleg dosedanjih nauk v prihodnje zapovedano (obligatno) tudi risanje s prosto roko (das Freihand-Zeichnen) in tornanje (das Turnen); naj se po osmerih razredih podučuje navadno skupaj 208 ur na teden; naj se v prvi red gimnazijski ne sprejame nobeden pred desetim letom, in izmed vnanjih k godni preskušnji ali maturi nobeden ne pusti pred doveršenim osemnajstim; naj se obširniše uči naravoslovje itd. itd. — Posebno goreče so eni modrovali o veroslovji ali veroznanstvu, češ, da to ni nobeno znanstvo, nobena veda, da je le verstvo (Confession), le cerkvena reč, da toraj po novih avstr. postavah med drugimi zgor. gimnazijskimi nauki nima nobene pravice več, da je le reč serca, proste volje, opravilo, k kateremu se po spolnjenem štirinajstem letu nobeden več siliti ne sme...; da se pa, vzlasti z ozirom na nektre avstrijske dežele in njihove (se vé še ultramontanske!) prebivavce, za zdaj veronauk iz zgor. gimnazij še nikar ne odpravi popolnoma. Sklenili so toraj, naj se po „njihovi milosti“ razlaga veronauk še, vendar na viši gimnaziji le po eno uro na teden v vsakem razredu; slabi red ali znak iz veronauka naj se tudi z drugim slabim znakom vred v začetku naslednjega leta vsikdar sme popravljati; pri zrelosti skušnji se veronauk nima več izpraševati; naj se preskerbijo temu namenu primerniše veronaučne knjige itd. Vzlasti so modrovali, naj se brez vse verne ali dogmatike in cerkvene zgodovine uči le sama čista kersčanska nrava ali moral (Ethik). Soglasno so sklenili to dvoje: da veronauk (Religion) nima, naravoslovje (Naturgeschichte) pa ima biti predmet, iz kterega naj se izprašuje pri zrelosti skušnji ali maturi itd. itd. — Proti temu so katehetje ljubljanske gimnazije — dobro si svesti, kako znamenita je ta reč sama na sebi in po svojih nasledkih, z ozirom na pravi blagor šolske mladine in verne naše domovine, pismeno razodeli svoje razloge kranjskemu deželnemu šolskemu svetovavstvu ter prosili, naj ono nikakor ne pripusti, da bi se omenjeni nasveti kedaj izveršili v gimnazijah naše slovenske dežele.

Z Gorenskega. (Misli v prevdarek in poterjenje gg. dušnim pastirjem. B. Bratovšine, C. stanovitnost poboljšanja v misijonu.) (Dalje.) Koristi misijonov si ne upa nihče spodbijati, razun liberaluhov; samo to se jim še ugovarja in očita, da sad njihov ni stanoviten, češ, da se ljudstvo navadno kmalo v stare nerodnosti povrača. — Sad se misijonom ne more tajiti, ker je očiten, dostipot prečuden; samo stanovitnost je toraj treba poboljšanju pridobiti in zagotoviti. Zato se prederznem zarad misijona iz tuje pa tudi svoje skušnje nekaj svetov razodeti, kateri o svojem času spolnovani bi prav gotovo poboljšanje ljudstva zló vterjevali in varovali, da bi bil potem še zadnji ugovor zoper misijon podkopen in overžen.

Važno je za vsako delo, kdaj in kako se opravlja; to veljá tudi še prav posebno o misijonu. Kdaj naj

se misijon v fari obhaja? O takem času, da bodo zamogli ljudje brez velike škode, brez posebne zamude svojih del in opravil skor vsi pri skor vsih pridigah bitu. Zato se je treba z ljudmi posvetovati zavolj časa, in ako ga letos ni moč več dobiti, da bi utegnil misijon brez doželenega sadu biti, naj se rajše na drugo leto odloži.

Po določenem misijonu morajo misijonarji poglavitve napake in nerodnost faranov zvediti, da bodo zamogli v pridigah in spovednici ravno nje naj bolj podkopavati in odpravljati. Med tem časom naj se fara tudi nekoliko za preimenitno opravilo pripravlja. Opominja naj se ljudstvo, da naj pogosto in goreče moli k sv. Duhu za razsvetljenje in omehčanje sebi in drugim, zlasti terdovratnim ljudem; pa tudi očitno pri službi Božji v ta namen moliti veliko pomaga, posebno kak Očenaš in Češena-Marijo po vsaki pridigi, po litanijah ali kerš. nauku. Potrebno je vsakemu človeku premisliti, je li kterikrat kak greh zamolčal, kako spoved slabo opravil, da bo zamogel take pomanjkljivosti popraviti; toraj so jasni pa določni poduki o „dolgi spovedi“ ravno pred misijonom posebno koristni, ker bo vsak naj bolje prilžnost imel svojo vest potolažiti. Opominja naj se ljudstvo, naj nikar ne verjame laži in opravljanju čez misijonarje, ker so le satanov pomoček, da bi se fara zoper oznanovavce pokore podšuntala ter bi ne hotla pridig poslušati, pa bi ostala terdovratna. Vsak naj pride že kar k prvi pridigi, pa naj ne opusti lahko kake druge; kolikor pridig le kdo zamore slišati, naj jih nikar ne opuša, ker se misijonske pridige med seboj podpirajo in poterjujejo. Nobeden naj se ne ustavlja klicu vesti in priganjanju sv. Duha, ampak ravná naj tako, kakor mu bode Bog po pridigah in spovedniku govoril.

Kako naj se obhaja misijon? Kakor veleva um in storjene skušnje. Po velikih farah naj ne terpi spod 10—12 dni, kajti bolj obdelano serce bo tudi storjene sklepe bolj hranilo in stanovitneje spolnovalo. Dalje uči skušnja, da še le okoli 10. dneva je naj bogateja žetva, posebno merzlih in terdih ljudi, ki so se poprej klicu božjemu ustavljali in upirali. Vsaka reč namreč potrebuje svojega časa; hrast ne pade po prvem mahljeju, terd grešnik navadno ne po prvih pridigah. Kdor pa le malo obdelan in omehčan svojo spoved opravi, če tudi v misijonu, je ne bo opravil bolje kakor drugi čas, toraj poveršno in z negotovim sklepom pa nestanovitnim popoljšanjem. Najbolj se menda misijoni zato obhajajo, da bi se leni, merzli in terdovratni ljudje prebudili, spoznali in popoljšali. Ti pa so ali poprej živeli ali morda živé še zdaj v slabih navadah, prilžnostih, sovraštvu, krivicah, pijanstvu, nečistosti itd., ter so kaj zamolčevali ali vsaj brez prave žalosti in resničnega prizadevanja za popoljšanje svoje spovedi opravljali, toraj jim je treba vse prejšnje pomanjkljivosti v prejemanji sv. zakramentov popraviti z „dolgo spovedjo.“ Take „dolge spovedi“ je pa gotovo večim potreba kot se navadno kaže in misli, ker so nekteri, ki zdaj zares pametno in pošteno živé, popred še. zlasti v mladih, samskih letih slabo živeli, ter spovedi večkrat delj časa božjeropno opravljali, pa jih potem nikdar še niso ponovili in popravili. Toraj je v misijonu posebno treba skerbeti, da bo ljudstvo sv. zakramente vredno prejelo, zato morajo spovedniki se prepričevati, je li spovedovancem potrebna kaka „dolga spoved“ ali ne, in z vso poterpežljivostjo jim je pomagati, da taki reveži poravnajo in popravijo vse prejšnje pomanjkljivosti. Kdor o svetem času misijona slabih svojih spoved ne popravi, jih bo težko še kterikrat, kajti skušnje učé, da so se zamolčevali grehi o smertni uri celó po večkrat, o misijonih pa so se odkrivali in razodevali skerbno poprašujočemu spovedniku. Zravno misijonarjev je torej po

velikosti fare treba še družih, vender misijonskega duha polnih vnetih in natančnih pa stanovitnih spovednikov, ki naj se perve dni pred splošno spovedjo z misijonarji določno zmenijo in pogovoré zarad ravnanja v spovednici, da se bodo razun posebnih okolišin in potreb vsi enim načel in vodil deržali, za dobre, v potrebi tudi dolge spovedi skerbeli, ter duše resnično z Bogom spravljali.

Da bodo pa zamogli v kratkem času misijona pri bolj počasnem spovedovanji (prehitrost ni nikoli dobra, naj manj pa o misijonskih spovedih; pa naj tudi ne bode preveč dolga) vender vsi domači ljudje na versto priti, naj se jim pomaga po dogovoru s spovedniki z listki ali kako drugač. Pomeniti se je tudi treba, kaj je storiti s tistimi tujci, ki so slišali samo posamezne pridige, ki toraj niso nič ali prav malo obdelani in pripravljeni, pa tudi še misijonskega odpustka dobiti ne morejo in sicer zato, da se domačim vgodí, kar je moč, pa tudi nikomur krivica ne stori, ki je potreben sprave z Bogom.

Tako ravnanje o misijonu, ali morda še skerbneje, bo sad popoljšanja prav gotovo obilno množilo, pa tudi stanovitnost prav krepko uterdovalo, podpiralo in varovalo.

Za stanovitno popoljšanje po fari je vender še po misijonu mnogo mnogo treba delati. Misijon namreč polje trebi skalovja in zarašenost ter seje seme popoljšanja in čednost; ali domači duhovni morajo po odhodu tujih pridigarjev in sejavcev skerbeti, da bo vsejano seme kerš. življenja rastlo in obilen sad rodilo. Po storjenih skušnjah se lahko terdi, da povsod, kjer dušni pastirji po misijonu to svojo dolžnost goreče spolnujejo, se popoljšanje in prerčenje fare dolgo dolgo pozná, kjer pa se godí narobe, sad misijona hira in kmalo zgine. Kaj vender je po misijonu še potreba? To le:

Vse pridige morajo se izdelovati v misijonskem duhu; zatiranje greha, prizadevanje za stanovitno čednost, — to je glavna reč, za katero naj se pridigarji vselej in naj krepkeje vpirajo in sklicevajo se na misijonske pridige. To ljudstvu močno dopade, pa tudi veliko veljavo ima; zato naj si pa duhovni misijonske pridige precej dobro zapomnijo. Hvala pametna in o pravem času dosti več pomaga kakor pa huda graja; toraj naj se tudi pohvali kterikrat, kar je zares in očitno boljšega v fari ter se vnema k daljni stanovitnosti v dobrem. Kakor hitro pa se pokaže kaka mlačnost ali nerodnost, sosebno kaka zaterta stara pregreha, se je treba urno in ostro zoper njo vzdigniti ter jo v novič zatirati kazaje na hude misijonske pridige zoper greh in posebno zoper oživelo nerodnost. Sploh naj se prav živo popisuje in pojasnuje velika sreča popoljšanja in stanovitnosti v dobrem; nasproti pa tudi strašna in grozovitna nesreča povračevanja v stare pregrehe in hudobije. Za gotovšo stanovitnost v dobrem naj se pogosto priporoča goreča molitev sploh, posebno pa premišljevanje sv. križevega pota, večkratna spoved ter ogibanje slabih tovaršij in nevarnih prilžnost. Kar veljá za pridige, vse to še posebno veljá za spovednico, kjer se mora duh misijona v vsakem spovedovancu prav po osebnih njegovih potrebah buditi in hraniti. Po takem ravnanju so potrebne v enem ali saj v drugem letu ljudske vaje (eksercicije), ki neznano pomagajo k stanovitnosti, prav posebno pa k rasti in popolnosti v kerš. življenju. —

Dobrega duha v fari bodo pa naj bolj gojile, varovale in uterdovale bratovšine in družbe, očitno vpeljane in po dušnih pastirjih skerbno vodene. Kakor v starejših časih bodo sodbo napravile čez vsak greh, bodo ga preganjale in zatirale, vse dobro pa hvalile, povzdigovalle in podpirale. Vender za ta namen ni vsaka bratovšina enako dobra in pripravna; gotovo so tiste boljše, ki merijo naj več na boljšanje življenja svojih udov in

družnikov. Prav nalaš zato pa so osnovane, v Rimu poterjene in z odpustki obdarovane — stanovske družbe. Te družbe oznanujejo in vpeljujejo misijonarji jezuiti pri vsakem misijonu, ter sami iz lastne že stokrat storjene skušnje pričajo, da samo tam, kjer se té družbe vpeljejo in skerbno vodijo, sad misijona, t. j. poboljšanje v fari stanovitno več lét ostane; kjer pa teh družb ni, ali se zanemarjajo in očitno ne vodijo po dušnih pastirjih, tam v kratkem dobri duh mine in zgine. Za stanovitno prerojenje fare je toraj treba treh reči: 1. misijona z dobrimi spovedniki, 2. skerbne delovanja po končanem misijonu, 3. stanovskih družb očitno vpeljanih ter prav skerbno vódenih. Ker pa vsi človeški pomočki počasi pešajo, toraj svetujejo misijonarji sami, da se mora misijon čez kaj lét obnoviti in prične se potem stari kolobar dušne paše.

Andrej Žepič. † Na pokopališi sv. Ruperta za Celovcem, kjer počiva ranj. Tone Janežič, leži tudi truplo Andreja Žepič-a, bivšega bogoslovca v Celovcu. Bil je ranjki rojen Preddvorom na Gorenškem; pa že ko otrok je bil prišel s starši v Teržič, kamor so se bili njegovi roditelji naselili, ki so bili bolj revnega stanú.

Gimnazijo v Ljubljani doveršivši se je učil eno leto v Beču pravoslovja, kjer mu pa sreča ni hotla biti prijazna, kajti boriti se mu je bilo s skerbmi za živež, in si je s tem nakopal bolezen (jetko ali sušico). Toraj se podá v semenišo v Celovec, kjer se do 4. leta srečno izšola. Toda pokosi ga nemila smert njegovim preužaljenim staršem in bratu, ravno ko so se njegovega stanú naj bolj veselili in potrebni so bili tudi njegove podpore. Po veliki noči l. 1864 je ves vdan v voljo Božjo v Gospodu zaspal. Oče in brat sta mu kmalo sledila v večnost. Rajni je bil prijazen, vesel in šaljiv v družini, toraj tudi v obče ljubljén, in zdaj obžalovan od vsih svojih prijatlov in znancev. Ne vé, da bi bil kdaj koga razžalil. Pa vender so o njem veljale besede pesnikove: „V sred' ljudi povsod sem sam.“ Sej je že stara resnica, da za reveža nihče ne mara. Kdor želi hvaljen biti, mora umreti; kdor pa hoče biti grajan, se mora oženiti. Po smerti ga je vse hvalilo, v življenji pa se je razun prijatlov malokdo zanj zmenil. Pridigoval je rajni enkrat v podružni cerkvi sv. Jožefa v T. 12. nedeljo po binkoštih; imel je še dosti močan glas, če tudi ga je sapa nekoliko naganjala; nihče bi takrat ne bil mislil, da nam ga bo neusmiljena smert tako hitro vzela. Jako me je toraj osupnilo, ko sem bral v Danici, da ga ni več med živimi, čeravno sem že pred čul, da je hudo bolehen. Naj mu bo s temi versticami postavljen majhen spominek, ker njegovega groba nisem mogel najti na celovškem pokopališu, in je pred ko ne brez spominka. Naj v miru počiva! —š—*)

Iz tominske okolice, 19. grudna. Važno in okolišinam primerno besedo je izustila „Dan.“ v 50. svojem listu t. l. svetovaje, kakošnih časnikov bi imeli naročiti si v novem letu. Ne morem si kaj, da ne bi temu spisu še nekaj dostavil. Priporočevanja vreden se mi zdi zraven omenjenih listov tudi dunajski tednik „Gegenwart.“ V goriški nadškofiji si je pridobil mnogo prijatlov posebno med duhovščino, in po vsi pravici. Ta list namreč neprestrašeno, nepristransko in nesebično zastopa katoliško reč. Poteguje se pa tudi za tlačene narode in za federalizem, kar je ravno dokaz pravičnosti in nepristranosti njegove. Izhajaje po enkrat na teden prinaša vse imenitne dogodbe prav ob kratkem, pa tudi druge kaj čereste obravnave. (Administration der „Gegenwart“ — Wien, Landstr., Marxergasse Nr. 19. 2 gl. 50 kr. za ¼ leta.)

Tudi se močno priporočuje „Gegenwart“ od te

strani, da je prav izvirno ter bodeče-humoristično pisana, tako da se mora vsakteremu, ko jo enkrat bere, za vselej prikupiti. V nji se „utile dulci“ skoz in skoz nahaja. —1—

Iz Maribora naznanujejo, da se ima v kratkem razglasiti dogma o nezmotljivosti, ker dotični dogovor s Solnogradom je doveršen.

V Gorici, 9. januarja. „Zg. Danica“ je v št. 52 prinesla dopis iz Gorice, ki ni bil od vsih dobro sprejet. Mi hočemo le to malo popraviti, kar je v njem žalivnega za redovniško družbo, ktera je za naše mesto prava dobrotá. Omenjeni dopis pravi, da „med tukajšnjimi oo. jezuiti je prav za prav le o. Stare delal za goriško škofijo, zakaj drugi — sicer učeni in dobri možje — hodijo le na Italijansko misijonarit.“ —

Na to odgovarjamo, da tukajšni oo. jezuiti so se trudili in se trudijo vedno za Goriško škofijo, kar dokazuje to, da v mestu zmiraj spovedujejo; da so v kratkem času enega leta, to je od mesca dec. 1869 do dec. 1870 svete eksercicije ali duhovne vaje imeli v véliki cerkvi, v farni cerkvi sv. Ignacija, v središčnem semenišču, da so celi mesec maj v cerkvi sv. Ignacija Božjo besedo vsak dan oznanovali, ter postne pridige oskerbovali v Teržiču (Montalcone) in svete misijone za ljudstvo imeli v Ogleju, Ronkiju, Strasoldu in v Gradiski. In vemo tudi, da so vselej pripravljén, da jim le premlostljivi nadškof svojo željo na znanje dajo, vsak trud prevzeti, in da gredo v misije na Talijansko samo takrat, kadar nimajo posebnega opravila v naši škofiji. Omenjeni dopis sklène s temi le besedami: „Po vsi pravici to tirjati smemo, da so v Gorici jezuiti, ki delajo za tukajšno goriško ljudstvo, in sicer da znajo dobro vse tukajšne jezike.“ Na te ostre besede odgovarjamo, da se je veljavna oseba te dni podala k c. kr. sodniji, da bi s svojimi lastnimi očmi v oporoki njihovega vstanovilca čitala, ktere dolžnosti jim je naložil in je čitala te-le besede: „Za svojega dediča postavim častivredno Jezusovo družbo proti temu, da opravi vsako leto sto maš, in da saj trije jezuiti v Gorici stanujejo, ki znajo talijansko in nemško, da pospešujejo katoliško vero in pobožnost v Gorici.“ — Mi smo si prizadeli pozvediti, ktere jezike znajo in govorijo oo. jezuiti, ki stanujejo zdaj pri nas in smo zvedili, da so v stanu v prid katoliške vere in pobožnosti truditi se v talijanskem in nemškem jeziku, kakor jim nalaga njihova dolžnost, in zraven tega še v francoskem, slovenskem in furlanskem.

To malo, kar smo tu rekli, utegne saj nekoliko popraviti nevgodni vtis, ki ga je med nami zgorej omenjeni dopis vzrokoval. *)

Iz Tersta, 9. pros. D. — Draga „Danica!“ Naj ti iz Tersta kaj veselega naznanim. Na praznik sv. Stefana je novoposv. mašnik g. Jože Križman, farau sv. Jakopa v Terstu, prvič opravil nekervavo daritev sv. maše. Akoravno je bil ta dan, o katerem se je tukaj marsikaka nesreča zgodila, silno nevaren in neroden, ne toliko zarad mraza kolikor zarad leda; bila je vendar cerkev napolnjena z ljudmi. Živ dokaz tedaj je to, da je tudi v Terstu — pri vsem zamišljenji v kupčijstvo in posvetnost — veliko število ljudi, ki duhovski stan vedó spodobno ceniti in spoštovati, ter očitno svoje veselje naznanujejo, ko slišijo in vidijo, da si je Gospod zopet novega delalca izbral v svoj vinograd. Slovesnost se je začela ob 9 zjutraj in doveršila se je še le o poldne. Se vé, da je tudi streljanje iz možnarjev slovesnost mnogo povzdignilo, sosebno pa, ker tega v tacem vremenu nihče pričakoval ni. Bog daj novomašniku serčnost in stanovitnost v lepem stanu, ki ga je nastopil.

*) Nam je vselej ljubo in smo hvaležni, da se pojasni, ako se kdaj kaka pomota vrine; iz hude volje se to nizgodilo. Vr.

Pelinovec.**Za novo leto.**

Bohinec, Kumljan in Ipavec možujejo o svobodi ali prostosti.

Bohinec. To je pa res svoboda, da je kaj, ki nam jo je zimski čas prinesel! S snegom je seženj visoko vse pokrito, da se človek še spod strehe ganiti ne more, in bojim se, še streha utegne se na nas zgruditi, potem bomo popolnoma svobodni ali prosti vse svobode. Ali ni tudi nova liberalska svoboda podobna tej snegovi prostosti?

Kumljan. Kaj čenčáš? Mar ne veš, da je prostost draga reč, in mora biti dobro zavarovana, da ne uide. Nova svoboda pa je še naj draži, zato mora biti s 1000 časniki, pravili, načeli, postavami, dajatvami, paragrafi vsa ograjena, pregrajena, zagrajena, podgrajena in nadgrajena, da človek nazadnje ne vé, kje je tista svoboda. Kamor se ganeš, te zapoved ali prepoved zaderžuje, da ne moreš prosto stopati. Celo tički, hrošci in gosnice imajo svoje pravila, kakor kaže nova pratika. — Vender ubijavci in tatovi po ječah imajo še precej prostosti, ter zamorejo še tam rogoviliti, kljubovati, se med seboj klati.

Ipavec. Pej sta vidva poredna! Hočeta kali novodobno svobodo prisekavati? Jaz terdim, da je prav veliko svobode v novi dobi. Smeš kleti, smeš se lagati prav na vse usta, smeš se obnašati v cerkvi kakor magarec v hlevu, smeš črniti naj više in naj svetejše osebe, smeš ljudi v zmoto zapeljevati; papeža so celo „svobodno“ oropali; ali mar to ni svoboda?

Bohinec. To je že res, dragi moj! ali vendar, če se sme rantačiti, ljudi na Francoskem pobijati kakor muhe in kebre, na Španskem in Laškem cerkve ropati in po volji kralje odstavljati in postavljati, zmoto v zlati skledi na mizo postavljati; zato pa se ne sme moliti, n. pr. včasi v šoli, dostikrat resnice ne govoriti, včasi ne k spovedi, k maši iti; kaj praviš k taki svobodi?

Kumljan. Vidva nič ne vesta, jaz pa sem prepričan, da živimo ob času grozno velike svobode, kajti sme se zabavljati čez božje pota, svetnike, misijone, cerkvenikom se sme pritikati, da svinje brijejo, pomalajo in za denar kažejo; celo v pekel iti nam nihče ne brani, k večemu nas duhovni odvrčajo, pa jih tudi zato smemo zaničevati, njih namene prevračati, po časnih jih črniti, gerdo zmerjati. —

Ipavec. Ne bo dal, prijatla! Če vidva tako modrujeta, je moram jaz drugač zasukat in rečem: Če imaš svobodo v pekel iti, pa nimaš svobode iz pekla ven priti. Si slišal?

Kumljan. Oho Ipavec, počasi! Govori se o svobodi sedanjega življenja; za uno življenje se liberalci ne pečá. Njemu je vse eno, če tudi zmira potlej v temni ječi čepi, da ima le v tem življenju vso prostost.

Bohinec. O satanu se bere, da ga je Bog v večne temnice vklenil in k vesoljni sodbi prihranil; ta tedaj že nima odveč svobode. Tudi tisti bogati mož se je prav svobodno pasel, se lišpal, meseno živel, revežu nič privošil; zdaj pa še toliko svobode nima, da bi mogel popiti požirek hladne vode!

Ipavec. Ravno zato menda ne, ker je hotel lucifer v nebesih prešérno svobodo imeti. Enako je uni bogatin mislil, da mu je vse dopušeno.

Bohinec. Taka se bo godila tudi z ljudmi, kateri s svojo svobodo čez ojnice skakajo, kakor naši voli, kadar so preveč siti in spočiti; sej pravi Zveličar, da „bodo pahnjeni v vnanje teme, kjer bo jok in škripanje z zobmi.“ —

Kumljan. Že vidimo, da bo treba tudi v novem letu razuzdani prostosti peruti striči, in ne se ravnati

po svobodi novih liberalcev, ki že mislijo, da se jim ni pečati ne za Boga in za čednost, ne za vero in cerkev.

Ipavec. Pej, kako bodo mogli taki mehki gospodiči na unem svetu brez svobode živeti, ki niso nikoli bili vajeni si kaj odreči, nobenega hudega nagnjenja zatreti; ki so vse petke pečenko jedli, pri vinu gerdo kvasili, papeža zasramovali, ter vedno hodili po tisti „široki poti“, ki pravi Kristus, da „pelje v pogubljenje?“

Kumljan. Tisto naj sami gledajo, sej vedó, kaj jih čaka. Tudi nam ni lahko v tem življenju, ko moramo po „ozki poti hoditi“, hujše kakor da bi vsak dan na Kum korakali, — da si privojskujemo „svobodo otrók Božjih.“

Bohinec. Dobro si jo zadel; tudi mene marsikaj tako težko stane, kakor bi mógel sredi zime na verh Triglava kobacati, ali mislim si: „nebeško kraljestvo silo terpi“, naj bo v Božjem imenu!

Ipavec. Meni pa je ljubše, če se sedaj Nanos na-me zverne, kakor da bi bil enkrat med tistimi, ki bodo obupani kričali: „Gore, padite na nas; hribi, pokrite nas!“

Razgled po svetu.

Duhovni šentjurskega okraja na Hervaškem so v konferencii sklenili prositi svojega vikšega škofa, da naj skliče diecezansko sinodo; da naj sprejme obžalovanje zato, ker je vkljub temeljnim državnim postavam o „verski svobodi“ po nevstavnem potu postavljen „placetum regium“ itd. Drugi nasvet je, da naj se pošlje sv. Očetu Piju IX pismo udanosti in milovanja v njih terpljenji. Sicer pa je adresa v imenu nadškofije zagrebške že pripravljena.

V Pragi je o božiču močno v navadi slovesnost z božičnim drevescem. Med drugim je bila letos „katoliška beseda“ pripravila gluhomutcem kaj sladko veselje. Svitli kardinal vikši pastir, veliko gostov, duhovnov, bogoslovcev in družih je bilo pričujočih. Silo razveseljeni so bili otroci, ko so pred seboj zagledali s tolikimi lučicami razsvitljeno in s tako lepimi darovi obloženo božično drevo. 109 tacih gluhomutcev je bilo v polkrogu ob drevesu. Njih verski učitelj g. Kmoh jim je s ponašanjem ali mimiko razjasnil slovesnost, počenshi od drevesa v raj, kjer so se ljudje zagrešili in prišli v oblast hudobnega duha, dokler ni Zveličar prišel in nas odkupil iz njegove oblasti, da torej božično drevo zdaj pomeni Odrešenika. Vidilo se je otrokom na obrazih, da so prav dobro umeli g. kateheta.

Nato je eden dečkov pozdravil z besednim govorom svitlega kardinala, in obnašal se je kaj lepo in govorniško, ter se je vso čudilo, zlasti ko je deček k koncu prav razločno zaklical vsem dobrotnikom: „Zaplat' Pan Buh!“ (Bog plačaj!) Deklica je nato govorila nemško, in drugi deček je tovarše s ponašnim govorom opominjal k hvaležnosti do Boga in dobrotnikov. (Znano je, da gluhomutci, pri katerih govorni počutki niso skaženi, se naučé tudi z besedo govoriti, če tudi nič ne slišijo.)

Potem so prejeli sv. blagoslov od svitlega kardinala in nastalo je deljenje darov med razradovanimi otroci. Po tem opravilu se je kardinal podal v Karolin, na Hradek in v druge kraje, kjer so bile enake slovesnosti. (Blah.)

Iz programa italijanskih mladenčev v Bolonji naj le nekoliko malo posnamemo. Glavne točke se v tem-le strinjajo: 1. Vsi katoličani so povabljeni, naj goreče prosijo Gospoda življenja in smerti za pridaljšanje življenja Pija IX, zlasti pa naj od 17. do 21. rožn. (jun.) vsak dan molijo cerkveno molitev za papeža. 2. Priporočajo se milošnje za sv. Očeta, da se jim zbirke tisti srečni dan izročé, ko bodo obhajali doseženje Petrovih lét na stolu apostoljskega pervaka. 3. Odbori naj bi

zbirali znamenitosti naravne, obertne, umetne, dražčice itd. za velikansko razstavo in za srečkanje, katero naj bi se veršilo tisti srečni dan v Rimu v prid sv. Očetu. 4. Želi se, da bi tisti dan prišli v Rim obilni zastopniki katoliških narodov, srenj, družb, vstavov, vseučiliš in akademij, vojaških, viteških časnistev itd., da se v narodnih svojih oblekah, s svojimi zastavami, glasbo pri obhodu v Vatikan vdeležé take redke slovesnosti. 5. Laške in zunanje katoliške družbe, časniki so prošeni za pomoč, da bi se vredno opravil ta prečastitljivi praznik, kterege namerja katoliški svet svojemu Očetu in Učeniku. Katoliške družbe iz zunanjih dežel so prošene, naj svoje programe pošljejo v Bolonjo, da jih tudi tam porabijo v bolj doveršeno dosego svojega namena; poslati se zamorejo ti programi v izvornih jezikih dr. Jan. Acquaderni-u, predsedniku središnega društva katol. mladenčev v Bolonji.

V Rimu je proti koncu unega m. strahovita povodenj nastala s tim da je reka Tiberija stopila iz struge za več seznjev visoko mem navadnega toka. Škoda je nezmerno velika, prodajalnice, delalnice itd. so bile pod vodo. Polovica Rima je bila v povodnji; vsi so opazili, da ravno takrat je reka udarila iz struge, ko so se na ogle nabijali oklici, da Viktor Emanuel pride. Judje celo se spominjajo svoje nehvaležnosti, in kako so kričali slavo roparjem; zdaj pa na glas kličejo, da je prišla šiba zavoljo Pija IX. Do $\frac{3}{4}$ štacun je poškodvanih; veliko ljudi je mertvih po polji, nekteri tudi v mestu. Plinostroj je bil v povodnji. 29. grud. je berlela kaka lučica petrolja, in Rimljani so rekli, to je razsvitljava plebiscita (ljudskega glasovanja). Ves Rim je klical: „Kazen Božja!“ Pri toliki povodnji niso imeli pitne vode, ne kruha. Cerkve so bile polne ljudstva, ki je molilo za pomoč. — Na polje so v čolnu peljali kruha vincarjem, butil pa je v čoln močen tók in se je preobernil. Mislijo, da jih je veliko potonilo. — S cerkve sv. Petra proti sv. Pavlu se je vidilo, kakor bi se bilo morje pridervilo nad Rim. —

Ljudje so rekli, da povodenj je priderla tako neprevidoma potem, ko so bile nabite naznanila zastran kraljevega prihoda, da se je res zdelo, da so valovi hiteli pokrit te poklice. Nekteri so rekli, da je Tibera prišla naznanila brat. Take reči popisuje „Unità“, in to se je godilo ravno pred prihodom kralja v Rim. Lahko si je torej misliti, kako je bilo ljudem pri sercu o njegovem prihodu 31. grud. in pa kaj si je misliti o tistih preslavljanjih, o kterih nekteri časniki pišejo.

Ko je bil kralj v Kvirinalu, je dež šel kakor bi iz škafa lilo. Ob 11. uri 1. pros. se je kralj peljal s tovaršijo mesto ogledovat, in sicer v 3 vozovih, spremljan od nekterih narodnih stražcev. Pridejo k Marii Snežnici in kralj hoče pogledati v častitljivo stolnico; pa bila je zaperta. Terkajo, prosijo, zapovedujejo, tolčejo; toda kanonikov, sakristanov ni bilo, vrata so ostale zaklenjene. Treba je bilo torej ogledati baziliko od zunaj in iti — proti Lateranu, in kralj je vidil tudi to stolnico od zunaj: pa blezo ni skušal vanjo iti, kakor pri Marii Snežnici.

Pripetile so se pa Viktor Emanuelu še druge nadloge v Rimu, ki jih pripoveduje liberalna „Libertà“ v Rimu z nejevoljo. Eden rimskih knezov je mogel iti južinat, drugi se je izgovarjal, da mora iti spat, da bi ne bilo treba kralja spremljevati. Če je tudi pretirano norčevanje, je vendar toliko gotovo, da se je kralju domu mudilo.

Pobirajo se zdaj darovi za reveže, toda rovarstvo spakedrá vse, kar počne. Pri razpisu zbirk pravijo vsiljeni gospodarji, da darežljivosti za terpeče bode ob enem preslavljanje storjenega ropa, in tako katoličanom ne dopusti vest se vdeleževati. Sv. Oče so toraj sami sestavili odbor za pomoč in dali so veliko tisuč

frankov iz tega, kar sami dobivajo milošnje od vernikov. Tudi Viktor Emanuel je podaril 220.000 svojih letnih čez 15 milijonov frankov. Pričela je zbirati darove za Rimljane tudi „Unità catt.“, ki bodo gotovo obilniši mem unega, kar dajo roparji in njih prijatli.

Za sv. Očeta so se po veliko veliko italijanskih krajih obhajale tridnevnice 2., 3. in 4. prosenca. Vojvod Francesetti je bil to v „Unità cattol.“ nasvetoval, in poslušali so ga škofje, duhovni pastirji in ljudstvo.

Sv. Oče so prav zdravi. Božični dan so brali vse tri ss. maše. — V Monakovem so na sv. Štefana dan katoliški možje iz raznih krajev imeli veliko procesijo za svetega Očeta. — Katoliške družbe v Jakinu, v Askoli, Lugi in Centi so bile mesca grudna napravile romanje v Loreto za preslavnega jetnika Pija IX. — Mladenški časnik „Ecco della gioventù cattolica“ je v decemberskem zvezku razglasil adresse do sv. Očeta iz deset mest, med kterimi so tudi Verona, Brešija, Vičenca, Bergamo. Protest družbe sv. Petronija v Bolonji ima pri vsih zadržkih že 18.000 podpisov.

V Lombardii se vse giblje v prid sv. Očetu. Škofje v Brešii, Bergami, Kremi, Lodi-u in drugi so dali razpise; ljudstvo se poganja za papeža v adresah, protestih in molitvah. V Milanu se je obhajalo očitno več tridnevnic in ljudstvo se je obilno vdeleževalo. Mladi duhovni, ki so v Rimu študirali, pripravljajo addresso in protest. Če bode tako dalje šlo, bodo framasoni kmalo jeli iti v kertove dvorove in nesrečna Italija zopet vidila dobre čase.

Več tacega pripoveduje „Genfer Korespd.“ tudi iz družih dežel. Vikši škof iz Valencije na Španjskem je poslal v Rim vdano pismo, na kterem je podpisanih 170.000 vernikov.

Marsikak liberalen list rad pové kaj tacega, kakošne prostosti se pripravljajo za papeža v poropanjem Rimu. K temu imamo kaj imenitnih poroštev. Na primer v šentpeterski cerkvi se neprenehoma potikajo prederzni potepuhi, oprašujejo posebno radovedno, po kteri poti prihaja papež v stolnico. Undan je prišel taki potepuh v korovo kapelo, ko so kanoniki ravno brevir molili, se je s klobukom na glavi vsedel v klop, vzel cigaro, jo prižgal in začel puhati. To je bilo mgrs. Merodetu že vse preveč; zgrabil je tega smerkovega gospoda nove inteligencije in ga je pognal iz cerkve.

Po ave-mariji so ulice vse prazne, po kterih je bilo poprej vse živo; zakaj nihče noče oropan ali pa terpinčen biti, pravi „Tempo“, ki je vender prekucuhovsk list. — Neki sin je umoril svojega očeta; drug sin, bivši garibalduh, je očetu z nožem žugal, oče pa ga je prehitel in ustrelil. Neki drug je dva svoja brata umoril. Trije hudobneži so hotli nekoga, ki je bil za papeža, v reko Tiberio vreči, rešil mu je žandar življenje, ko je rekel, da ga bo zaperl. (Vaterl.)

Tako svobodo in srečo pripravljajo svetu liberaluhi, ki se radi tako lepe delajo. Ali niso to znamnja tega, kar se je k koncu unega stoletja godilo na Francoskem?

Razne novice. Tirolski listi obširno popisujejo pričujočnost cesarjevo na Tirolskem. Vsi škofje, mnogi prelati, versta poslancev, zastopniki 46 katoliških podružnic in glavne družbe in družih društev so bili pri zaslišanjih. Knez in škof Briksenški je Njih veličanstvu s serčnimi besedami priporočal sv. Očeta v njih sužnosti in cesar je odgovoril: „Pokazal bom, da sem katoliški vladar.“ — Skof Fessler v št. Hipolitu je v pastir. listu srenje opominjal, naj v šolski svet volijo le take može, ki so te volitve vredni, ki jim je skerb za keršansko odrejo mladine in ki v tem sami lep zgled dajejo. — Šole v Turnovem na Češkem so se 2. dan t. m. zaperle, ker učiteljstvo ni bilo izplačano, in je torej učenje ustavilo. (Čeh.) — Francoski begovci iz Prusije v Avstrijo

se ne smejo dalje pošiljati, da bi se zopet vojskovali zoper Francoze, temuč se morajo v Avstriji prideržati, kakor piše Čech. — Povzdignjenje sina izločenega očeta (Viktor-Emanvela) na španjski prestol je huda rana za verno-katoliške serca španjskega naroda, in ravno to utegne Španjolce še bolj vžigati, goreče potegovati se za preslavnega jetnika Pija IX. Katoliško monarhiška družba v Madridu je sestavila oporék zoper oropanje sv. Očeta, kateri se podpisuje po vsem kraljestvu, podpisanih je že veliko čez 500 raznih društev, med njimi 6 advokatovskih korporacij. Nasproti pa je novi kralj komaj v deželo prišel, že se sliši o republikanskem uporu. Kaj še le bo! — V Insbruku je v teološkiškem oddelku 226 bogoslovcev, in sicer 104 Avstrijanci, 122 tujcev. — Prusi, kakor zadnje novice pripovedujejo, so jo zopet skupili. Dvé milji pod terdnjavo Belfortom so jih Francozje premagali v veliki bitvi. Ker je to ob nemški meji, je posebno nevarno za Pruse, da utegne njih vojska biti odšipnjena od svoje domačije.

Iz Ljubljane. Iz katoliške družbe. Preserčna hvala čast. gosp. „Jožefu Gorenskemu,“ ki nam je 9. pros. 1871 poslal 20 gld. „za božične revne šolarje in šolarice, da se jim potrebna obleka napravi.“

Gr. Vil. Wurmbbrand,
predsed. kat. družbe.

Pogreb novodobni v nedeljo popoldne je kazal, kako pomešano je vse v njej in kako zbegano še utegne biti, ako se razmere do Cerkve ne bodo bolje vravnale. Umerl je vojak-bogoslovec g. Anton Kancilija iz Komende. Oboji so ga zahtevali: vojaki, češ, naš je, in bogoslovci, češ, tudi naš je, ter so ga spremljali oboji, vojaki s svojo vojaško godbo in bogoslovci s cerkvenim bogoslovnim petjem. Naj v miru počiva! — Vedno bolj pa se kaže, kako malo pospešna je nova vojaška postava srednjim šolam, in kako škodljiva bode bogoslovnim učiliščem. Med narodom sploh vsako vzetje bogoslovca stori silno žalost in pobitje, kar ni državi v korist. Naj bi narodni poslanci v imenu in v blagor nižih stanov delovali na to, da se kaj spremeni, drugač kmet svojih sinov ne bode mogel dajati v više šole in vse velike šolske osnove so prazna reč, ako ne bo mladine vanje. Pa tudi škotje naj bi povzdignili svoj glas ter obrnili se do vlade in do cesarja, dokler je še čas. Njihova vzajemna beseda ne bode brez vspeha. Sploh pa naj bi se režno prevdarilo, da v Avstrii, ki je skor vse katoliško, vendar ne gre tako, kakor pa drugod, kjer prevagujejo ali so skorej same druge verstva. Ako se Cerkev ne bo spoštovala, se ne bo spoštovala vlada, se ne bode spoštovala gospódka, se ne bo spoštoval nihče več.

Kazatelé slovanšti. Že imamo celi letnik že enkrat omenjenega lepega dela: Kazatelé slovanšti, ki ga v Pragi na svetlo daje duhoven g. Ant. Mužik pod vodstvom v. č. kanonika g. Vaclava Štulca. Tako bode to koristno delo izhajalo tudi nadalje (vsak mesec okoli 15. dne en sošitek.) Prestavljani so naj bolji govori raznih slovanskih narečij v česki jezik in tako ima lép zaklad, kdor si „Kazatelé“ naroči. Cena je znižana na 5 gl. za celo leto. (Napis: Naj prejme slavno Vydavatelstvo „Kazatelév slovanských“ v Praze (Prag). Kněhkupectvi B Stybla; Vacl. ulice 30. 32.)

Ljubljanski škofijski list šte. XXVI je prinesel tretjo veliko sejo vesoljnega cerkvenega zbora, ali versko vstavo o katoliški veri, — in četrto veliko sejo o Cerkvi Kristusovi. Četrto poglavje 4. seje obsega nezmotljivo učilištvu rimskega papeža (de Romani Pontificis infalibi magisterio).

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jan. Rome, fajm. na Ledinah, je dobil Šempetersko faro pri Novem mestu, in ledinska fara je razpisana 10. pros.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Idrije 1 gl., 1 staro dvajset. in 30 kr. Novorojeno nebeško Dete naj sv. Očeta blagoslovi in vsi sv. Cerkvi svoj mir podeli! — Od stare cerkve na Kočevskem so darovali sv. Očetu: v dober namen, za srečno zadnjo uro, za poterjenje darilcev in sv. Očeta, za mir in prijateljstvo naslednji: Dober človek 5 gl.; Joz. Zobe 40 kr.; Magd. Perc 20 kr.; L. Jaklič 1 gl.; L. Fink 1 tol.; J. Jaklič 80 kr.; Joz. Šober 60 kr.; L. Šober 1 gl.; M. Šajder 40 kr.; L. Haberle 60 kr.; J. Kravtant 50 kr.; Jož. Perc 50 kr.; M. Perc 30 kr.; El. Šober 10 kr.; Mar. Fink 40; Mar. Mihič 30 kr.; L. Kren 20 kr.; M. Šober 20 kr. — „Respicite inimicos meos, quoniam multiplicati sunt, et odio iniquo oderunt me.“ (Ps. 24, 20.) 9 gl. 40 kr. (7 gl. v sr.) — Sanctissime pater, benedicas mihi, ut officia vitae bene exacteque impleam, 3 st. dvajs. B. A. St. — Prosim sv. blagoslova, da bi mogla Božjo voljo zmiraj bolj spoznati, in jo spolnovati 1 gld. — Neimenovana gospa 5 gld. sr. — Železniški farmani iz spoštovanja in ljubezni do sv. Očeta 9 gl. — Blagovolite sprejeti tudi iz Sel majhen dar (3 terd. = 3 gl. 33 kr. in 1 dvajs. star., pa 50 kr. nov. den. v sr.) za sv. Očeta papeža s preserčnimi željami, da bi Jih Bog kmalo rešil tolikih stisk, v katerih se znajdejo. — G. L. J., duhovni pastir na Dolenskem, 10 gl. 50 kr. sr. v novem den. ljubljenu sv. Očetu Piju IX, papežu-kralju, jetniku v Vatikanu, s priserčno željo, da bi ga Bog po svoji neskončni modrosti in previdnosti kmalo rešil iz njegovih sovražnikov rók in mu dodelil popolnoma prostost, in prosi ob enem blagoslova za se in za njemu izročeno keršansko čedo. — G. Kr. v Ljub. P. Piju IX v pomoč 20 gl. sr. s pristavkom:

Naj vrag in svet počneta,
Nam stiskata Očeta:
Nepremakljiva stala
Bo prave Cerkve skala!

Iz Dol g. J. Udovič 6 gold. Prosijo sv. blagoslova. — Iz Lozic pri Ipavi: Svojemu naj vikšemu, nezmotljivemu pastirju pokloni mala duhovnija mali darček (12 gld.), ktereja je zložila na sv. božični praznik v znamenje ljubezni in pokoršine ter želi deležna biti očetovega blagoslova. — Iz Rudolfovega za sv. Očeta 8 gld. — „Iz Podstenah 8 for. i 20 nov. P. S.: Per merita Sanctissimi Joseph, universalis Ecclesiae Patroni, exurge Domine, et dissipentur inimici Ecclesiae, dilectae Sponsae tuae, et Angelici Papae Nostri Pii IX!“ — G. K. Kl. v Ljub. preijubemu sv. Očetu 2 gl. sr.

Za mis. g. Buha. G. M. Bogolin 1 gl. 80 kr.

Za katol. misijon v Adrijanopolu na Turškem. Iz Radolice od g. J. Bononi-a 12 gl. 60 kr. — Železniški farmani 8 gl. —

Za bulgarski misijon. G. Matija Aleš 1 gl.

Za pogorelce v Postojni. Iz Polh. Gradca 7 gl. — Iz št. Ruperta 3 gl.

Pogovori z gg. dopisovarci.

Nekdo „Zg. Danico“ za misijonarja P. Leona Osredkarja tukaj v Ljubljani na pošto oddaja, pa prideva premajhno marko, torej vsak list pošta pošlje nazaj k Blazniku; naj torej zadevni oddajalec pride k založništvu „Zg. Danice,“ da tam zvé, kaj je storiti in dobí zastale liste. — Kteri gg. so naročnino poslali vredništvu, jim je s poslanjem lista poterjeno, da je vse vravnano. Prosimo prijatelje katoliške reči, da bi si prizadevali za razširjanje našega cekv. lista.